

Repozitorij Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

Škorić, Lea

Conference presentation / Izlaganje na skupu

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:105:908318>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom](#).

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-16**

Repository / Repozitorij:

[Dr Med - University of Zagreb School of Medicine
Digital Repository](#)

Repozitorij Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

<http://medlib.mef.hr>

Lea Pulišelić,
Središnja medicinska knjižnica

Što su to institucijski repozitoriji?

- Širi pojam – bilo koja zbirka digitalne građe koju posjeduje, kontrolira ili diseminira određena institucija ili više njih, neovisno o svrsi ili podrijetlu.
- Uži pojam – elektronički arhivi intelektualnih proizvoda zaposlenika fakulteta i sveučilišta, znanstvenika i studenata čiji je sadržaj dostupan korisnicima unutar i izvan sveučilišta.

Polazišta

- Budimpeštanska inicijativa za otvoreni pristup (2002) preporuča dvije strategije za otvoreni pristup znanstvenim informacijama:
 - samo-arhiviranje i izgradnja mreže institucionalnih ili disciplinarnih repozitorija,
 - slobodno dostupni časopisi.
- Otvorenost:
 - slobodan pristup,
 - podržavanje standarda koji omogućuju interoperabilnost.

Osnovna obilježja IR

- Osnovna obilježja institucijskih repozitorija su:
 - pripadnost određenoj instituciji,
 - znanstveno-obrazovni sadržaj,
 - kumulativnost i stalnost,
 - otvorenost i interoperabilnost.

Crow, R. The Case for Institutional Repositories: A SPARC Position Paper. 2002.

URL: http://www.arl.org/sparc/bm~doc/ir_final_release_102.pdf

U izgradnji IR svoj interes pronalaze:

- Autori:
 - povećana dostupnost i vidljivost vlastite znanstvene produkcije,
- Ustanove:
 - okupljanje i čuvanje stvorenog znanja na jednom mjestu,
 - predstavljanje svog rada pred tijelima koja ih financijski podupiru i pred znanstvenom javnošću,
- Javnost:
 - uvid u rezultate uložених proračunskih sredstava,
- Izdavači:
 - zakonske odredbe (SAD, Velika Britanija).

Uputa MZOŠ

- Izvadak iz dokumenta MZOŠ-a *Znanstvena i tehnologijska politika Republike Hrvatske 2006. - 2010.* :
 - ... Znanstveno-tehnološki sustav koji se financira iz javnih sredstava mora biti otvoren za javnost...
 - ...Rezultati istraživanja i razvoja financiranog iz javnih sredstava trebali bi biti dostupni javnosti u obliku otvorenih publikacija ili otvorenog pristupa bazama podataka...

Preuzeto s:

http://www.vlada.hr/hr/preuzimanja/publikacije/znanstvena_i_tehnologijska_politika_republike_hrvatske_2006

Izrada repozitorija

- Definiranje politike rada:
 - vrste dokumenata,
 - formati dokumenata,
 - metapodaci,
 - autorska prava,
 - načini pohrane i pristupa,
 - nadzor,
 - vizija razvoja
- Odabir softvera
- Osiguranje resursa

IR i autori

- Autorska prava i odnosi:
 - autor – izdavač,
 - autor – ustanova,
 - autor – repozitorij – javnost.
- Samo-arhiviranje ili posredovanje knjižnice?
- Obveza autora ili dobra volja?

Repozitorij Medicinskog fakulteta

- Pripreme su započele krajem 2005. godine, a u izradu smo krenuli u travnju 2006.
- Za programsku podlogu odabrali smo slobodno dostupni softver *EPrints* i uz pomoć informatičkog stručnjaka prilagodili ga našim potrebama.
- EPrints <http://www.eprints.org>
- ROAR <http://roar.eprints.org>
- OpenDOAR <http://www.opendoar.org/index.html>
- Scientific commons <http://en.scientificcommons.org/>

Što radimo?

- Repozitorij okuplja:
 - doktorske radove,
 - članke objavljene u recenziranim časopisima,
 - konferencijska priopćenja,
 - knjige,
 - poglavlja iz knjiga,
 - uz mogućnost uključivanja i drugih oblika građe ako se za to ukaže potreba.

Što radimo?

■ Metapodaci:

- Vrsta rada,
- Naslov,
- Autori,
- Naslov časopisa ili publikacije,
- Volumen,
- Broj,
- Broj stranica,
- Datum izdavanja,
- Datum predaje,
- Mjesto izdanja,
- Izdavač,
- Identifikacijski broj,
- Službeni URL,
- ISSN / ISBN,
- Status,
- Recenzija,
- Sažetak na hrvatskom,
- Sažetak na engleskom,
- MeSH,
- Klasifikacija,
- Politika izdavača,
- Alternativna lokacija,
- Sveučilište,
- Institucija,
- Katedra,
- Mentor,
- Format datoteke.

Kako radimo?

- Doktorati obranjeni na MF:
 - Studenti doktorskog studija prilikom predaje doktorskog rada u fizičkom obliku ispunjavaju formular te imaju priliku odlučiti žele li svoj rad pohraniti u institucijskom repozitoriju:
 - odmah,
 - godinu dana nakon obrane, ili
 - uskraćuju dozvolu za objavljivanju u IR.
 - Ukupno traženo – 192 zahtjeva,
 - pozitivan odgovor – 52 dozvole (27%).

Kako radimo?

- Objavljene radove članova naše institucije:
 - identificiramo pretraživanjem knjižnici dostupnih izvora,
 - proučavamo politiku pojedinih nakladnika glede autorskih prava,
 - kontaktiramo autore tražeći suglasnost za objavljivanje i inačicu rada koju propisuje nakladnik.

Autorska prava

- Sherpa = Securing a Hybrid Environment for research Preservation and Access
- Romeo <http://www.sherpa.ac.uk/romeo.php>
- **Mrežne stranice izdavača!**

Objavljivanje odgovarajuće verzije rada u IR dopuštaju:

ODMAH:

- Elsevier
- Springer
- BMJ Publishing Group
- Cambridge University Press
- John Wiley & Sons

NAKON ISTEKA

EMBARGA:

- Nature Publishing Group (6 mjeseci)
- Thieme (6)
- Blackwell (6-12)
- SAGE Publications (12)
- Taylor & Francis (12-18)
- Oxford University Press (12-24)
- Palgrave Macmillan (24)

“Crna lista”

- Lippincott, Williams & Wilkins
- Karger
- LibraPharm
- časopisi znanstvenih društava
- neki časopisi u otvorenom pristupu
- ...

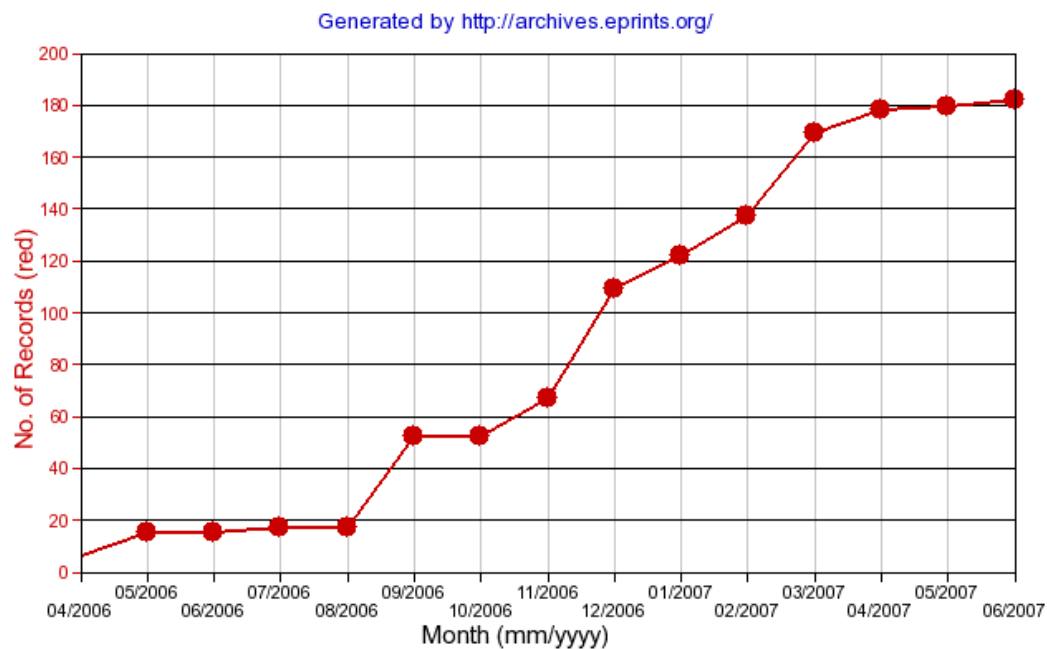
- “Dozvola na zahtjev”
 - World Journal of Gastroenterology

Reakcije akademske zajednice

- Na početku rada:
 - nepovjerenje – posljedica neupućenosti,
 - zabrinutost – autorska prava,
 - čuđenje – čemu sve to?
- “Međukoraci” – lobiranje
 - razgovori, e-mail prepiske, prezentacije
- Danas:
 - zadovoljstvo – povećana vidljivost,
 - spremnost na suradnju – obostrana korist,
 - još uvijek potrebno puno rada i ponavljanja “međukoraka”

Danas

- Repozitorij MF <http://medlib.mef.hr>

Hvala!